

Nr 60.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt föreståndaren för tekniska skolans i Stockholm gipsgjuteri L. Åström; given Stockholms slott den 22 januari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 januari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Jag anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning fråga om beredande av pension åt föreståndaren för tekniska skolans i Stockholm gipsgjuteri Laurentius Åström. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Åström är född den 2 september 1872 och således 64 år gammal;

att han alltsedan april månad 1894, fränsett ett kortare avbrott, tjänstgjort vid tekniska skolans i Stockholm gipsgjuteri, till en början såsom gipsgjutare samt från och med den 1 september 1902 såsom underlärare och från och med den 1 oktober 1925 såsom föreståndare;

att han bestritt undervisning i högre konstindustriella skolan 6 timmar i veckan och i aftonskolan 2 timmar i veckan, varjämte han under de sista 8

läsåren med undantag av läsåret 1934/1935 meddelat undervisning åt eleverna i keramik vid högre konstindustriella skolan i medeltal 2 timmar i veckan;

att Åström tillika verkställt städningen av gipsgjuteriet;

att hans avlöningsförmåner från och med den 1 oktober 1925 uppgått till — fransett dyrtidstillägg enligt för statens befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder — 1,100 kronor för år, varjämte han uppburit ersättning, beräknad efter 3 kronor för timme, för nyssnämnda undervisning åt eleverna i keramik ävensom särskild gottgörelse för städningen av gipsgjuteriet, vilken gottgörelse under senare år utgjort 270 kronor för år;

samt att Åström icke innehar annan anställning än vid tekniska skolan och icke heller åtnjuter pension på grund av sådan anställning ävensom att han för sitt upphåll är helt beroende av inkomsten från tekniska skolan.

Styrelsen för tekniska skolan i Stockholm har hemställt om utverkande åt Åström av pension med två tredjedelar av förenämnda avlöningsbelopp, 1,100 kronor, eller i avrundat tal 750 kronor för år och därvid anfört, bland annat, följande:

Åström har nedlagt ett synnerligen förtjänstfullt arbete vid skolan och under en lång följd av år självständigt förestått undervisningen i gipsgjuteriet. I sin egenskap av föreståndare för gipsgjuteriet har Åström i själva verket haft en betydligt större tjänstgöringsskyldighet än vad som direkt framgår av lektionstimmarnas antal. Åströms huvudsakliga arbete har varit förlagt till skolan, och hans inkomster vid sidan om den lön, han åtnjuter därifrån, hava varit att betrakta såsom biinkomster av mindre betydelse.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt pension åt Åström till årligt belopp av 744 kronor ($\frac{2}{3} \times 1,100 = 733$, avjämnat till 744 för vinnande av delbarhet med tolv). Överstyrelsen har därvid erinrat, att befattningshavare vid tekniska skolan författningsenligt icke vore berättigade till pension, men att riksdagen efter framställning av Kungl. Maj:t i flera tidigare fall beviljat pension åt sådana befattningshavare.

Statskontoret har ifrågasatt pension åt Åström till belopp av 600 kronor för år och därvid anfört följande:

Statskontoret vill erinra, att frågan om ett generellt ordnande av pensioneringen för befattningshavare vid tekniska skolan tidigare varit föremål för utredning av statens pensionsanstalt, varefter statskontoret avgivit utlåtande i ämnet. Undersökningen tog närmast sikte på att utröna möjligheten att för dessa befattningshavare bereda delaktighet i statens pensionsanstalt, dock med sådan begränsning av delaktigheten, att pensionsrätt tillkomme endast personal med huvudsaklig sysselsättning vid skolan. Beträffande detta spörsmål anförde vederbörande departementschef i propositionen nr 69 till 1935 års riksdag (sid. 4) angående pension åt föreståndaren och överläraren vid tekniska skolan T. Thorén, att den förebragta utredningen utvisat, att betydande svårigheter förelåge att med tekniska skolans nuvarande organisation ordna pensioneringen genom delaktighet i statens pensionsanstalt, varför ifrågavarande spörsmål ännu icke kunnat upptagas till slutlig prövning. Departementschefen hade fördenskull ansett, att frå-

gan om pension för Thorén måste bedömas och avgöras utan hänsyn till vad som kunde komma att beslutas i frågan om ett generellt ordnande av pensioneringen för tekniska skolans personal.

Spörsmålet huru pensionering av befattningshavarna vid tekniska skolan för framtiden bör ordnas har ännu icke blivit löst.

Vid här angivna förhållanden och då statskontoret under hand inhämtat, att Åströms befattning vid tekniska skolan måste anses utgöra hans huvudsakliga sysselsättning, vill ämbetsverket med hänsyn till vad i övrigt upplysts rörande Åströms anställning vid skolan icke motsätta sig att han, i anslutning till tidigare praxis, må efter avgången från sin befattning komma i åtnjutande av pension av statsmedel. Beloppet av pensionen synes statskontoret böra bestämmas till förslagsvis 600 kronor.

Det synes även mig skäligt, att Åström kommer i åtnjutande av pension, då han lämnar sin anställning vid tekniska skolan. Då spörsmålet om ett generellt ordnande av pensioneringen av tekniska skolans personal, såsom statskontoret erinrat, ännu icke vunnit sin lösning, är erforderligt, att frågan om pension åt Åström underställes riksdagens prövning. Med hänsyn till Åströms osedvanligt långa tjänstetid och övriga i ärendet upplysta förhållanden anser jag mig kunna tillstyrka, att pensionen bestämmas till det av skolöverstyrelsen ifrågasatta beloppet, 744 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att föreståndaren för tekniska skolans i Stockholm gipsgjuteri Laurentius Åström må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin befattning vid skolan, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 744 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. J. Arrhenius.

